

Mál nr. 216/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar. Undanþáguákvæði vátryggingarskilmála.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. júní 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 24. júní 2024 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 30. júní 2024 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 14. apríl 2024 hafi M skrifað undir eigendaskiptayfirlýsingu Samgöngustofu sem kaupandi að bifreiðinni A. Greiðandi kaupverðsins hafi verið X, 17 ára sonur M og fyrirhugað hafi verið að hann yrði skráður eigandi A við 18 ára aldur, en hann hafi haft A til umráða. Hinn 15. apríl 2024 hafi M tekið eftir verulegum ágalla á bifreiðinni sem svari ekki kostnaði að gera við og óhugsandi sé að seljandi hafi ekki vitað af. Hafi M því, samkvæmt fyrirbyggjandi bréfi lögmanns hans, dags. 2. maí 2024, lýst yfir riftun kaupanna en seljandi hafnað því að endurgreiða kaupverðið. Jafnframt hafi M, hinn 16. apríl 2024, haft samband við Samgöngustofu og fengið kennitölulás á eigendaskiptin. Þá hafi lögmaður M sent erindi til V vegna greiðslu bóta úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar M hjá V. Bótaskyldu hafi verið hafnað með bréfi dags. 16. maí 2024, á grundvelli þess að vátryggingin taki ekki til ágreinings sem varðar vátryggðan sem eiganda, notanda eða stjórnanda vélknúins farartækis.

M hafnar þeirri afstöðu V. Hann sé ekki skráður eigandi A samkvæmt Samgöngustofu heldur seljandi. Hann sé kaupandi en vegna kennitöluláss á eigendaskiptin sé hann ekki skráður eigandi. X hafi þá greitt fyrir bifreiðina en sé heldur ekki skráður eigandi A. M sé þá ekki notandi A, en utan prufuaksturs er hann aðstoðaði X við kaupin hafi hann ekki ekið A. Þá sé hann ekki stjórnandi A enda snúist málið ekki um óhapp eða tjón sem átt hafi sér stað í akstri. Eigi umrætt undanþáguákvæði því ekki við.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V telji gögn málsins bera með sér að M hafi eignast A með staðgreiðslukaupum hinn 14. apríl 2024 þegar greitt var fyrir bifreiðina og M fékk hana afhenta. Verði að líta svo á að frá þeim degi teljist M eigandi hennar og skipti þá ekki máli þó skráning eigendaskipta hafi ekki farið fram, enda hafi allar meginreglur íslensks kauparéttar um eigendaskipti verið uppfylltar. Fyrir liggi að fyrirhugað riftunarmál snúi með beinum hætti að eignarhaldi M á A, enda gæti hann tæplega orðið aðili að slíku máli teldist hann ekki eigandi A. Undanþáguákvæði vátryggingarskilmálanna feli í sér skýra og hlutlæga ábyrgðartakmörkun sem verði að túlka samkvæmt orðanna hljóðan og falli tilvik M undir gildissvið þess. Komi bótaskylda því ekki til álita.

Í viðbótarathugasemdum mótmælir M öllum málatalilbúnaði V. Þannig sé hann ekki eigandi A enda hafi hann, samkvæmt ráðleggingum Samgöngustofu, stöðvað skráningu A á sitt nafn. Hafi eigendaskiptin því aldrei farið í gegn og sé hann enn kaupandi, en ekki eigandi A. V meðtaki ekki tilgang og virkni kennitöluláss sem sé ætlað að koma í veg fyrir lögformleg eigendaskipti til að tryggja hagsmuni kaupenda fyrir dómi. Þá sé það rangt hjá V að meginreglur íslensks kauparéttar um eigendaskipti hafi verið uppfylltar enda hafi seljandi m.a. brotið gegn upplýsingaskyldu laga um lausafjárkaup nr. 50/2000. V hafi þá ekki lagt fram nein lög eða reglugerðir sem sýni fram á að kennitölulás Samgöngustofu stöðvi ekki lögformleg eigendaskipti. Þá er ítrekað að M sé ekki eigandi, notandi eða stjórnandi A. Málið varði M sem kaupanda en ekki eiganda. Eigandi A sé seljandi hans. Þá leggi V ekki fram neina tilvísun til laga eða reglugerða varðandi það að M sé eigandi A og sé sú staðhæfing V þvert á það sem Samgöngustofa, lögregla og lögfræðingar hafi tjáð M. Skýrt sé að skilmálar V undanskilji ekki mál sem varði kaup á ökutækjum og því falli tilvik M ekki þar undir. Vátryggingarskilmálar eigi þá að vera skýrir og aðgengilegir og túlkun V sé hvorugt.

Álit.

Gögn málsins bera með sér að kaupsamningur milli M og seljanda A hafi verið undirritaður hinn 14. apríl 2024. Var kaupverð A að fullu greitt og skrifuðu aðilar undir tilkynningu um eigendaskipti. Um

viðskiptin gilda lög nr. 50/2000 um lausafjárkaup. Skömmu eftir kaupin varð M var þess að A var gölluð og lýsti hann á grundvelli þess yfir riftun kaupanna til samræmis við fyrrgreind lög. Það er almennt viðurkennd regla, sem verður jafnframt að telja að samræmist almennum málskilningi, að kaup séu að fullu gengin í gegn þegar söluhlut hefur verið veitt viðtaka og umsamin greiðsla innt af hendi. Þ.e. litið er svo á að áhættuflutningur miðist við það tímamark og að kaupandi sé þá orðinn eigandi söluhlutar, óháð því hvort hann grípi til vanefndaúrræða við síðara tímamark.

M byggir m.a. á því að svo hafi ekki verið í hans tilviki þar sem kennitölulás Samgöngustofu hafi verið settur á eigendaskiptin. Í 12. gr. b. reglugerðar um skráningu ökutækja nr. 751/2003 með áorðnum breytingum segir að kennitölulás sé ein tegund eigendaskiptalása, en þeir feli í sér að ekki sé unnt að skrá eigendaskipti að ökutæki. Víst er að eigendaskráning ökutækis hefur ýmsar lögfylgjur, svo sem varðandi vátryggingarskyldu sé um vátryggingarskylt ökutæki að ræða og ábyrgð á greiðslu opinberra gjalda.

Hins vegar verður ekki talið sýnt sé fram á að lás á skráningu eigendaskipta haggi réttaráhrifum lausafjárkaupa á grundvelli laga nr. 50/2000 um lausafjárkaup. Í skilningi þeirra laga er kaupandi, eftir að afhending og greiðsla kaupverðs hafa farið fram, orðinn eigandi söluhlutar.

Af fyrirliggjandi gögnum má ráða að M krefjist bóta úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V þar sem honum sé nauðugur sá kostur að höfða mál til riftunar kaupanna. Verður þá að líta til þess að riftun í sjálfu sér varðar eignarhald. Riftun gengur þannig út á að eignarhald lausafjár flyst aftur yfir til seljanda og hvor aðili um sig skilar þeim verðmætum sem þeir hafa veitt viðtöku. Er vandséð að aðild M að slíku riftunarmáli verði ekki einmitt byggð á eignarhaldi hans á A.

Í skilmálum fjölskyldutryggingar M hjá V segir, í g.-lið 31. gr. að vátryggingin taki ekki til ágreinings sem varði vátryggðan sem m.a. eiganda vélknúins farartækis. Á grundvelli alls framangreinds verður að telja að ágreiningur M og seljanda varði M sem eiganda farartækisins A og að umrætt undanþágúakvæði eigi því við. Er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir